

CAMPUS DE L'EXPERIÈNCIA – UIC

CURS 2023 – 24

L'APRENTATGE D'IDIOMES EN EDAT ADULTA

Com l'aprenentatge d'idiomes en l'edat adulta és un factor de manteniment de les facultats cognitives, per la socialització i el desenvolupament personal.

Equip de treball:
Mª Encarna Rodríguez
Lourdes Castro
Hélène Weatherbe

Tutor:
Salvador Vidal

Andorra la Vella, maig 2023

ÍNDEX

	Pag.
ÍNDEX	1
1. INTRODUCCIÓ	2
2. BASES TEÒRIQUES	4
2.1 Relació entre pensament i llenguatge	4
2.2 Característiques de de l'aprenentatge de les llengües estrangeres	5
2.3 Factors que condicionen l'aprenentatge de les llengües	6
2.3.1 Edat	6
2.3.2 Motivació	6
2.3.2.1 motivació intrínseca	7
2.3.2.2 Motivació extrínseca	7
2.3.3 Factors personals	7
2.3.4 Bilingüisme	8
2.3.5 Factors ambientals	9
3. BENEFICIS DE L'APRENTATGE DE LLENGÜES EN EDAT ADULTA	9
4. METODOLOGÍA DE L'ENSENYAMENT DE LLENGÜES PER ADULTS	10
4.1 Educació formal	10
4.2 Educació no formal	11
4.3 Educació informal	11
4.4 Les tecnologies de la Informació i la Comunicació (TIC) en l'aprenentatge de llengües estrangeres	11
4.5 Eines d'autoaprenentatge	13
5. CONCLUSIÓ	14
6. REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES	19

L'APRENTATGE DE LLENGÜES ESTRANGERES EN EDAD ADULTA

1 INTRODUCCIÓ

Aprendre un idioma estranger és un procés llarg i de vegades difícil, sobretot si no es donen les condicions personals i ambientals que afavoreixin aquesta tasca. Amb aquest treball ens hem proposat conèixer quins són els factors que intervenen en una àrea que considerem important pel desenvolupament personal, el manteniment de les capacitats cognitives i per augmentar las possibilitats de comunicació amb l'entorn.

En aquest treball no seguirem la classificació d'edats que fa la OMS, en la que assenyala que la etapa adulta comprèn entre els 27 i els 59 anys, sinó que estudiarem tots els factors influents en l'aprenentatge de llengües, de forma general, en tota aquella població considerada com integrada al món laboral sigui quin sigui el seu nivell educatiu, en la que té formació de grau superior i la que està fins més enllà de la vida laboral, sense fixar un límit d'edat.

Està clar que els interessos i motivacions no seran els mateixos per les persones que necessiten aquestes eines per desenvolupar la seva carrera professional, com per qui només estudia un idioma com a part del desenvolupament integral de la personalitat o com una espècie de gimnàstica mental per mantenir les facultats cognitives actives. Però tot i això, hi ha uns mecanismes bàsics comuns a tot procés d'aprenentatge.

També cal tenir en compte que en els últims anys, i dintre del món globalitzat en que vivim, cada vegada es dona més importància a les competències lingüístiques de les persones, no només a nivell personal, sinó també per part de les administracions. Les xarxes socials, la Internet, l'accés a nous coneixements i l'acceptació de nous reptes, fan que estudiar diferents llengües, i especialment l'anglès, considerada "lingua franca", sigui una de les activitats que més interessin als adults.

En aquest sentit, considerem que l'aprenentatge de llengües estrangeres contribueix a la formació general de la persona perquè és l'instrument d'accés a altres formes culturals i fonts de coneixement, però a més, constitueix un procés complex que comporta l'activació i el desenvolupament de capacitats afectives, socials i cognitives. Aprendre idiomes implica reconstruir la pròpia identitat lingüística i cultural a partir de les noves experiències i visions del món que el contacte amb d'altres cultures i societats proporciona. Qui estableix connexió amb altres formes de comunicació, pot desenvolupar la consciència de què és el llenguatge humà. Aprendre una nova llengua també és útil per a tots els aprenentatges, ja que activa processos de construcció del coneixement aplicables a d'altres disciplines.

Actualment ens trobem en una societat plurilingüe degut al fenomen de la globalització. La mobilitat laboral, les migracions, el turisme, els intercanvis culturals i la influència de les xarxes socials i les noves tecnologies, fan que, d'alguna manera, haguem de conviure

amb diverses llengües i varietats lingüístiques. De fet, podem considerar que el terme *llengua estrangera* és un hiperònim que implica diversos graus de “estrangeritat”. Per exemple, l’anglès, per la seva presència a gran nombre d’àmbits laborals, socials, econòmics i culturals, no sona “tan estrangera” com una parla procedent de l’Àsia o d’Àfrica. Utilitzem el terme *llengua estrangera* per referir-nos a la que les persones no han adquirit en l’àmbit familiar.

La construcció de competències lingüístiques es desenvolupa en les persones a partir de les seves experiències de socialització a la família, a l’entorn social, a l’educació formal i als mitjans de

comunicació. L’aprenentatge de recursos lingüístics és dinàmic i no s’acaba mai, motiu pel que l’aprenentatge d’idiomes es pot allargar al llarg de la vida, sempre tenint en compte les limitacions pel que fa a les capacitats psicolingüístiques, que disminueixen amb l’edat.

Per caracteritzar, des del punt de vista lingüístic, societats i persones, el *Marc Comú Europeu de Referència per les Llengües: aprendre, ensenyar, avaluar* (Consell d’Europa, 2001), diferencia entre multilingüisme i plurilingüisme. Segons aquest document, el plurilingüisme es refereix al coneixement que tenen les persones de diferents llengües, mentre que el multilingüisme és la coexistència de més d’una llengua en una societat determinada. El multilingüisme es pot aconseguir amb la diversificació de les llengües ofertes a les escoles o als sistemes educatius, o estimulants als alumnes a aprendre més d’una llengua estrangera. En canvi, l’enfocament plurilingüe posa l’accent en el fet de que, si augmenta l’experiència lingüística de la persona en el seu context cultural, ja sigui del seu entorn pròxim, de llengües apreses a l’escola o per experiència directa, no només manté aquestes llengües i cultures en compartiments mentals separats, sinó que desenvolupa una competència comunicativa, a la qual contribueix el coneixement i la experiència lingüística en el qual les llengües es relacionen i interactuen. En situacions diferents, una persona pot recórrer a parts diferents d’aquesta competència per tal d’aconseguir una comunicació eficaç amb un interlocutor determinat.

Des d’aquesta perspectiva, la finalitat de l’aprenentatge dels idiomes no es aconseguir el domini de varies llengües, preses aïlladament, amb un parlant nadiu com a model, sinó desenvolupar un repertori lingüístic en que tinguin cabuda totes les habilitats lingüístiques. Aquest document també reconeix que l’aprenentatge de llengües és una tasca de tota la vida. Les autoritats educatives no es poden limitar a fixar l’assoliment d’un nivell determinat de domini d’una llengua en un moment concret, sinó que ha d’anar més enllà i proporcionar el marc adequat perquè les persones puguin assolir aquestes competències en qualsevol moment de la seva vida.

2 BASES TEÒRIQUES:

2.1 Relació entre pensament i llenguatge

Quan abordem l'estudi de la relació entre pensament i llenguatge, s'estableix l'etern debat sobre si el llenguatge és una capacitat innata o bé té un origen cultural, i per tant és après o adquirit com tantes altres conductes intel·ligents humanes.

Des dels inicis de la psicologia, s'ha tractat aquest tema des de diverses escoles i enfoc. Fer un recull de totes les teories i autors que han investigat i teoritzat sobre les relacions entre pensament i llenguatge seria molt exhaustiu, però volem destacar la feina dels principals psicòlegs que, amb el seu treball, han donat origen a la moderna Psicolingüística.

Començarem pel psicòleg soviètic Lev Vigotsky, que va ser un dels primers investigadors en considerar una psicologia "de la ment", és a dir, va adoptar un enfoc cognitivista, centrat en investigar com es processa, s'interpreta i s'emmagatzema la informació en la ment humana.

Per tant, junt a Piaget i l'Escola de la Gestalt, compartia l'afirmació de que els processos mentals podien ser investigats amb un abordatge científic, al contrari de la postura defensada pels conductistes, que afirmaven que el llenguatge s'adquireix, com qualsevol altre reflex, per imitació dels adults i per la retroalimentació que l'infant rep per part d'aquests.

Des d'aquest punt de vista, el postulat de Vigotsky i els enfoc cognitivistes, és paral·lel al de la moderna Neurolingüística: el llenguatge i la resta de funcions mentals tenen una dimensió interna que s'ha d'estudiar científicament. Aquest autor defensa que pensament i llenguatge són dues funcions independents però estretament relacionades, especialment en determinades etapes del creixement, així com la seva influència en altres capacitats cognitives. Afirmava l'existència de estadis de desenvolupament de la parla pre-intel·lectuals i pre-lingüístics, i que el llenguatge podia determinar la evolució del pensament. Per tant, el desenvolupament evolutiu seria el resultat, no tant del canvi entre les dues funcions, com del canvi en les connexions mútues entre elles.

Contemporani de Vigotsky, Piaget també va formular la seva teoria, segons la qual, igual que altres processos cognitius, el llenguatge té el seu origen en l'acció i en les estructures sensomotrius, sent necessaris uns prerequisits cognitius pel seu desenvolupament.

Un altre autor que va contradir les teories conductistes va ser Noah Chomsky, per qui el llenguatge no s'aprèn, sinó que forma part de l'equipament genètic i es desenvolupa a partir de processos madurats, sent l'ambient un mecanisme afavoridor. Des d'aquesta perspectiva, el llenguatge és un mòdul cognitiu, i per tant, les seves estructures i formes de funcionament són automàtiques i no influïdes per la resta de les habilitats cognitives.

2.2 Característiques de l'aprenentatge de les llengües estrangeres

L'aprenentatge d'una llengua estrangera presenta unes dificultats que si les persones encarregades d'oferir aquest ensenyament no tenen en compte, poden suposar una experiència frustrant pels aprenents.

L'adquisició de la primera llengua es realitza de forma natural i espontània, mentre que l'aprenentatge d'una segona implica l'estructuració d'una metodologia que s'adapti a les característiques de l'aprenent.

Malgrat que els estudis sobre l'adquisició del llenguatge es van iniciar a les primeres dècades del Segle XX, no ha succeït el mateix amb l'aprenentatge de les llengües estrangeres. Fins els anys 1980 i 1990 es creia que els estudiants d'una segona llengua aprenien mitjançant la repetició i l'exercitació amb exercicis estructurals perquè l'alumne adquirís uns hàbits lingüístics. Aquest sistema, anomenat Mètode Estructuralista, va tenir com a conseqüència l'abandó de l'ensenyament de la gramàtica i l'equiparació del enfoc pedagògic pels adults amb els dels infants.

A l'assimilar l'aprenentatge d'una segona llengua al procés d'adquisició de la primera, molts autors afavorien un mètode d'ensenyament natural, prestant poca atenció a les propietats formals de l'idioma, és a dir, a la seva estructura gramatical. Des d'aleshores s'ha deixat de banda l'estructura gramatical de l'idioma i l'estudiant aprèn les formes i fórmules que ha d'aplicar a la construcció del discurs de la segona llengua.

Des de l'inici de la humanitat, les persones han tingut la necessitat d'aprendre altres llengües per comunicar-se entre elles per diferents motius:

3.2.1: Econòmics. Per comerciar amb altres pobles. Per establir contractes i acords amb altres països. Per poder treballar fora del lloc d'origen.

3.2.2: Culturals. Per difondre les arts, la literatura, la ciència i en definitiva ampliar l'horitzó cultural fora de les pròpies fronteres.

3.2.3: Socials. L'ésser humà sempre ha sentit la necessitat i curiositat per conèixer i relacionar-se amb grups diferents al del seu entorn habitual, i l'expressió verbal és una capacitat bàsica per arribar a aquesta comunicació.

2.3 Factors que condicionen l'aprenentatge de les llengües:

2.3.1 **Edat.** Es considera que l'edat idònia per aprendre una llengua es situa entre els 3 i els 5 anys. Malgrat tot, la majoria d'estudis apunten que fins els 17 – 18 anys es pot aprendre un segon idioma amb un elevat nivell de competència, però a partir dels 10 anys, serà molt difícil que aquest nivell sigui equiparable al de un nadiu.

La causa de que amb els anys disminueixi la capacitat per aprendre idiomes pot ser deguda a que el cervell perd plasticitat i la capacitat de discriminació fonològica, per aquesta raó, malgrat disposar del vocabulari i les estructures formals, difícilment una llengua apresada més tard de l'edat considerada "crítica" (10 anys), tindrà la fluïdesa i la pronunciació com un nadiu.

Algunes de les avantatges dels adults a l'hora d'aprendre idiomes són que disposen de un lèxic més ample y que estan acostumats a processos tals como memoritzar, relacionar i extrapolar coneixements existents a altres nous.

2.3.2 **Motivació.** Es pot definir la motivació com un concepte abstracte que fem servir per explicar els pensaments i els comportaments. És el motor que ens impulsa a continuar endavant amb els nostres projectes, ens dona la força per afrontar els desafiaments i la energia per assolir les metes que ens proposem.

La motivació i les actituds son factors essencials per a un aprenentatge efectiu. La motivació proporciona el primer impuls per iniciar-se en l'aprenentatge d'una segona o tercera llengua i més tard, suposa la força conductora per abordar un procés que pot ser llarg i tediós. Fins i tots els millors estudiants amb brillants currículums i les eines més eficients, poden tenir dificultats sense un elevat grau de motivació. D'altra banda, la motivació pot compensar les deficiències pel que fa a les aptituds dels estudiants.

Els conceptes teòrics i els investigadors fan referència a dos tipus de motivació que influeixen en l'aprenentatge de llengües estrangeres:

2.3.2.1 Motivació intrínseca. És la que es genera internament a la persona. Un alumne motivat intrínsecament aprèn pel sol fet d'aprendre. Indicadors d'aquest tipus de motivació són la satisfacció en la realització de les activitats o l'acompliment de les tasques sense esperar un reconeixement. Els alumnes amb motivació intrínseca no necessiten un reforç més enllà de l'interès personal per l'aprenentatge.

2.3.2.2 Motivació extrínseca. Prové de l'exterior i el que mou l'aprenentatge és el reconeixement públic. L'alumne busca obtenir millors notes i ser reconegut com a bon estudiant. La motivació extrínseca situa fora de l'aprenent la raó o les causes per les quals fa l'activitat.

2.3.3 Factors personals. Els experts en l'estudi de l'aprenentatge de llengües estrangeres per part d'adults, reconeixen l'heterogeneïtat dels factors individuals que participen en el procés, juntament amb el context social, que comprèn des de les particularitats personals i afectives de cada alumne, fins a les característiques de l'entorn social, familiar i laboral de la persona.

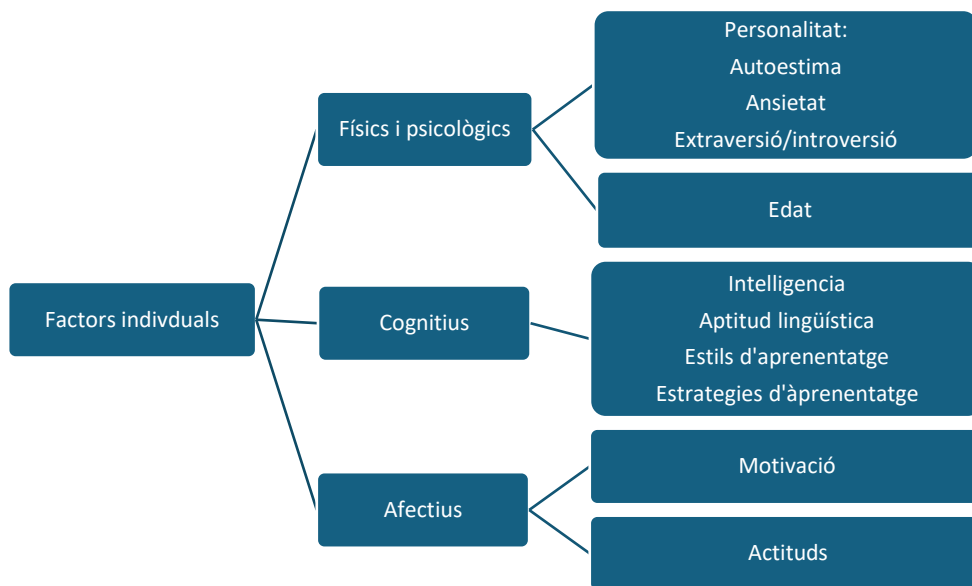
Segons Bernaus (2001), en primer lloc, tenim l'aprenent com a protagonista del procés, amb les seves característiques individuals i afectives: edat, personalitat, intel·ligència, aptituds lingüístiques, estratègies d'aprenentatge, estil d'aprenentatges, motivació, i actitud. En segon lloc, tenim el context immediat d'aprenentatge: presencial, en aules col·lectives o classes personalitzades, mitjançant tecnologies com plataformes digitals, videoconferències, etc., i en tercer lloc, el context d'aprenentatge fora dels àmbits específics d'aprenentatge: oportunitats d'utilització de la llengua i context social en que es desenvolupa l'aprenent.

Per a Ellis (1985;1990), la variabilitat en l'aprenentatge de llengües, es resultat no només de factors contextuais, sinó també de diferències individuals, de com s'aprèn la llengua i com es fa servir el seu coneixement. Aquest autor proposa una distinció *entre factors personals i generals*. Els *factores personals* són els trets *idiosincràtics* de l'aproximació que fa cada individu a l'aprenentatge de la segona llengua, és a dir, l'estil individual que té cada persona a l'hora d'abordar el procés d'aprenentatge. Els *factores generals* son *variables* que *caracteritzen a tots els aprenents*, i es diferencien en la mesura en què estan presents o son percebuts en l'aprenentatge concret de cada aprenent. Els factors

generals poden ser modificables o no. Els modificables tenen tendència a canviar al llarg del procés d'aprenentatge, com per exemple la motivació, i els no modificables no canvien, com per exemple l'aptitud.

Bernaus (2001) agrupa els factors individuals en tres categories:

- a) Factors físics i psicològics (edat i personalitat)
- b) Factors cognitius (intel·ligència, aptituds, estils i estratègies d'aprenentatge)
- c) Factors afectius (actituds i motivació)

Els factors individuals afecten l'adquisició d'una segona llengua amb relació a la manera en que s'aprèn i com s'aprèn, i també amb relació al nivell i èxit últim de l'adquisició. Ambdues són qüestions independents. En opinió de Bernaus (2001), tots aquests factors influeixen en el ritme d'aprenentatge de cadascú.

2.3.4 Bilingüisme. Les persones bilingües han de coordinar dos sistemes lingüístics. Aquest fet implica alguns punts positius però també alguns negatius. Com a avantatges es pot assenyalar l'increment de la flexibilitat mental, una superioritat en el desenvolupament de les funcions cognitives relacionades amb l'atenció i l'ús d'una major quantitat d'estratègies en la resolució de problemes, un augment de la consciència metalingüística i millors habilitats comunicatives.

Algunes dificultats que es poden trobar les persones bilingües poden ser les interferències entre ambdós sistemes fonològics, lèxics i gramaticals, i un possible decrement del lèxic.

2.3.5 **Factors ambientals.** L'aprenentatge i adquisició de segones llengües és un procés que es dona en diferents contextos sociolingüístics i educatius. En aquest procés intervenen, de manera directa o indirecta, gran nombre de variables individuals i contextuais que poden estar relacionades entre sí. A més, l'adquisició de segones llengües presenta una gran diversitat pel que fa a les condicions en què té lloc i als seus objectius.

El procés d'adquisició d'una segona llengua implicaria que s'adquireix per mitjà de la instrucció i de la interacció, però la realitat és molt més complexa, perquè no només tenim els contextos d'adquisició en els quals es combinen instrucció i interacció, sinó que l'adquisició s'efectua en contextos sociolingüístics i socioeducatius que presenten característiques determinades. Els contextos determinen les possibilitats d'interacció i els tipus d'instrucció. En aquest sentit, Levine (2003) afirma que, segons la seva recerca, els estudiants que provenen d'entorns bilingües i multilingües tenen tendència a sentir-se menys ansiosos sobre l'ús de la llengua meta que els estudiants que provenen d'entorns monolingües.

Gardner presenta quatre components bàsics que influeixen en el procés d'aprenentatge:

- a) El medi social: les creences de l'entorn social vers la llengua d'aprenentatge que influeixen en les actituds de l'aprenent.
- b) Les diferències individuals: actituds vers la llengua meta i els seus parlants, l'interès per l'aprenentatge d'aquesta llengua, la motivació i les aptituds lingüístiques.
- c) El context: formal/institucional, o informal/natural.
- d) Resultats obtinguts: lingüístics (competència lingüística i comunicativa) i no lingüístics (relacionats amb les actituds)-

3 BENEFICIS DE L'APRENTATGE DE LLENGÜES EN EDAT ADULTA.

Pot semblar que aprendre idiomes a l'edat adulta és una tasca àrdua i que les hores de dedicació i treball que s'han d'esmerçar per aconseguir uns resultats que, segurament, no seran el domini d'aquesta llengua amb la competència i la fluïdesa d'un nadiu no compensen suficientment l'esforç.

Però sense dubte, qualsevol activitat intel·lectual que es dugui a terme en l'edat adulta és un exercici excel·lent per a mantenir les facultats mentals actives.

Els avenços de la neurolingüística i nombrosos estudis conclouen que aprendre una segona o tercera llengua en l'edat adulta pot exercir efectes neuroprotectors, promovent

l'enfortiment de les xarxes neuronals i millorar la reserva cognitiva. Específicament, aprendre llengües promou la millora de la plasticitat cognitiva, ja que és una tasca que requereix la implicació de extenses xarxes neuronals, i estimula diferents habilitats, com la memòria de treball i semàntica, el raonament inductiu, la discriminació de sons, la segmentació de la parla, el canvi de tasques i l'aprenentatge de regles.

En conclusió, es pot afirmar que l'aprenentatge de llengües contribueix a mantenir les funcions cognitives, la salut mental i la motivació. També afavoreix la socialització sempre que aquest es produeixi en un entorn presencial amb altres persones, ja sigui en aules o en programes d'intercanvi, tals com els de Voluntaris Per la Llengua, que es duen a terme en diversos països com Catalunya, Andorra, a les Comunitat Valenciana i Balear i a Euskadi entre d'altres.

4 METODOLOGIA DE L'ENSENYAMENT DE LLENGÜES PER ADULTS:

Quan parlem de la metodologia de l'ensenyament de les llengües, hem de tenir en compte el context en que es realitza, els mitjans humans i materials, i altres al·licients que puguin aportar a l'aprenent, tals com l'obtenció d'un certificat, l'accés a llocs de treball qualificats o a estudis superiors, la possibilitat de viatjar o el simple gaudi personal, entre d'altres.

Depenent de l'entorn i les condicions en que es desenvolupi aquest aprenentatge, fem la següent classificació:

- 4.1 **Educació formal.** Es pot definir com aquella que es basa en una educació que es duu a terme en centres institucionalitzats, per mitja d'una organització seqüencial, i en la que al finalitzar l'aprenentatge es concedeix un certificat o títol. Presenta les següents característiques:
- a) Sol ser un ensenyament totalment presencial, malgrat que en alguns nivells es pot compaginar amb classes online
 - b) És una educació reglada, que segueix una organització i un pla d'estudis preestablert.
 - c) És un ensenyament certificat, en el que al finalitzar el pla d'estudis s'obté una certificació.
 - d) És una educació integral i continua.
 - e) És obligatòria fins els 16 anys.

4.2 **Educació no formal.** És la que es realitza fora de les institucions de l'educació formal. Té com a objectiu el desenvolupament físic i intel·lectual del alumnes. Les característiques de l'educació informal són:

- a) Poden servir de complement o fins i tot de substitutiu de l'educació formal.
- b) Tenen organitzacions i mètodes diferents als de l'educació formal.
- c) Són voluntàries en totes les etapes de la vida.
- d) Estan orientades a tot tipus d'aprenents, independentment de la seva edat, origen i objectius.
- e) Al finalitzar el programa o pla d'estudis, no hi ha cap tipus d'acreditació.

4.3 **Educació informal.** La definim com aquella que es produeix de forma espontània, en contextos habituals dels aprenents. No té estructura ni organització. Els trets que la caracteritzen són:

- a) No forma part de cap programa ni pla d'estudis.
- b) No contempla uns objectius definits.
- c) Es pot realitzar, tant de forma individual como col·lectiva.
- d) Es basa en obtenir experiències de forma continua.
- e) No s'atorga cap títol ni certificat.
- f) Malgrat que sol ser un aprenentatge inconscient, també pot ser declarat conscient.
- g) Al no tenir un pla d'estudis, no és un aprenentatge sistemàtic, sinó espontani.

4.4 **Les Tecnologies de la Informació i la Comunicació (TIC) en l'aprenentatge de llengües estrangeres.** La introducció de les noves tecnologies a la vida quotidiana ha revolucionat les formes de relació entre les persones. L'ús dels recursos tecnològics, i entre ells destaquem la Internet, els telèfons mòbils i les xarxes socials, han suposat un canvi radical en les formes de comunicació. A més, la telefonia mòbil, amb la diversitat d'aplicacions que ofereix, genera noves oportunitats per a la creativitat i l'aprenentatge. Les TIC aporten gran quantitat de recursos que, depenent de com s'utilitzin, contribueixen a desenvolupar les capacitats dels aprenents, eliminant les barreres comunicatives en relació amb el temps i la distància. S'ha produït un canvi en els mètodes tradicionals d'ensenyament d'idiomes, tant en les etapes obligatòries com en la formació d'adults.

Les múltiples eines tecnològiques afavoreixen les habilitats lingüístiques receptives (llegir i escoltar) i les productives (parlar i escriure). El desenvolupament d'aquestes habilitats no només incrementa la competència comunicativa, sinó també la digital. Segons la Comissió

Europea (2018), la competència digital implica l'ús segur i responsable de les tecnologies digitals per a l'aprenentatge, el treball i la participació a la societat, així com la interacció amb aquestes. Inclou l'alfabetització en informació i dades, la comunicació i la col·laboració, l'alfabetització mediàtica, la creació de continguts digitals, la seguretat i les competències relacionades amb la ciberseguretat, temes relacionats amb la propietat intel·lectual, la resolució de problemes i el pensament crític.

La principal avantatge de les TIC és la comunicació global en temps real i la interactivitat que es posa a disposició de l'aprenent. Son nombrosos els recursos disponibles a la Internet, de manera que es possible aprendre autònomament sense disposar d'un tutor. Els estudiants poden examinar-se a si mateixos i seguir la seva evolució. Així mateix, les aplicacions específiques dels telèfons mòbils, afavoreixen la constància en l'aprenentatge al poder-les tenir disponibles en qualsevol lloc i moment.

Un tema controvertit és l'ús de traductors automàtics, que genera molts errors, però utilitzats amb bon criteri i lògica, poden ser unes bones eines que contribueixin a la difusió de la cultura i el coneixement. Una eina molt útil són els diccionaris online, que ofereixen un ajut permanent als aprenents.

Volem destacar la proliferació d'aplicacions per telèfons mòbils que en els darrers anys han conegut una gran difusió i popularitat entre els usuaris:

- a) Duolingo. És una de les aplicacions més ben valorades perquè s'adapta al nivell dels usuaris i està dissenyada per afavorir la motivació d'ús diari. Des de la versió espanyola es té accés a aprendre esperant, alemany, català, anglès, francès, italià, portuguès, rus i suec.
- b) Drops. Permet crear cursos personalitzats a partir d'un test individualitzat que realitza l'usuari. En aquest test, no només es pregunta el nivell de partida, sinó també els objectius, els temps que es dedicarà cada dia i els interessos personals. Té més de 50 idiomes disponibles, entre ells l'esperant, l'àrab, l'alemany, el xinès en varies variants, el coreà, el danès, el grec, l'anglès en les variants britànica i americana, italià, japonès, gallec, rus, portuguès, etc.
- c) Babbel. Com la majoria de les aplicacions del gènere, permet accedir a nombrosos cursos adaptats al nivell dels usuaris. Una de les seves funcions és que compta amb gravacions de persones natives que

ajuden a conèixer la pronunciació de les diferents variants. Els idiomes disponibles són: italià, anglès, francès, alemany, holandès, anglès, portuguès, noruec, danès, suec, polonès, entre d'altres.

- d) Memrise. Malgrat que no és de les més complexes, aquesta aplicació ofereix pràctiques dissenyades per professors nadius, fent-les d'aquesta manera més completes. Posa èmfasi en la dedicació diària i ofereix com a principals idiomes l'alemany, el coreà, el francès, l'italià, el japonès, el portuguès i el rus.
- e) Bussu. Destaca pel seu concepte de comunitat, en el que es possible interactuar amb altres estudiants. Permet aprendre fins a tretze idiomes: anglès, francès, espanyol, italià, alemany, coreà, xinès, japonès, portuguès, polonès, rus, àrab i turc.

4.5 **Eines d'autoaprenentatge.** Tal com hem esmentat en l'apartat anterior, les noves tecnologies ofereixen múltiples eines per l'aprenentatge autònom d'un idioma, però fora d'aquest àmbit també es poden trobar altres recursos, que, a més de ser un bon complement a les metodologies descrites anteriorment, també poden constituir un mitjà útil per entrar en contacte amb les llengües estrangeres. En destacarem algunes:

- a) Programes de televisió o vídeos de xarxes socials, especialment de YouTube. Hi ha una gran proliferació d'aquest tipus de vídeos, que aborden l'ensenyament dels idiomes des de diverses metodologies, intentant fer-ho de forma amena i motivadora per l'aprenent. Cal esmentar que la majoria estan enfocats cap a la llengua anglesa, però també es poden trobar d'altres idiomes.
- b) Material imprès: llibres, revistes, diaris, etc. Aquestes publicacions, amb temes d'actualitat, divulgació i cultura, intenten apropar aquestes temes en la llengua estrangera, de forma que l'aprenent no sent que són materials d'estudi, sinó que constitueixen una forma de reproducció de les lectures habituals.
- c) Centres d'autoaprenentatge. Són establiments depenents de les administracions de l'àmbit educatiu o universitari. Estan equipats amb diferents mitjans: ordinadors, llibres de consulta i lectura, fitxes d'activitats autocorrectores, activitats específiques per l'aprenentatge d'idiomes, llibres, revistes, jocs i passatemps per fomentar l'expressió oral i escrita. Compten amb un assessor que orienta als usuaris sobre estratègies d'aprenentatge, les activitats més adients als seus objectius, els materials que li permetran detectar les seves

necessitats, les proves per avaluar els seus progressos, etc. Cada centre estableix els requisits i normativa per accedir a les seves instal·lacions.

- d) Grups de conversa i parelles lingüístiques. Poden dependre de les administracions o d'associacions culturals. Constitueixen espais de trobada per practicar diferents llengües

5 CONCLUSIÓ

Quan ens vam plantejar fer un treball sobre l'aprenentatge de les llengües en edat adulta, el nostre objectiu no era fer un estudi exhaustiu sobre el tema, ja que és molt extens i es pot abordar des de diferents enfoc teòrics, sinó conèixer la realitat actual sobre el tema: eines, activitats, recursos, polítiques, i implicació dels diferents subjectes concernits (aprenents, docents, dinamitzadors i organitzadors de programes educatius, administracions públiques amb competències en ensenyament, etc.).

Així mateix, fer una anàlisi estadística per tal de tenir un coneixement profund sobre l'estat de la qüestió sobrepassava les nostres possibilitats, ja que requeria disposar d'una mostra amplia i variada i unes eines informàtiques a les que difícilment podíem tenir accés. Tot i així, comptant amb la generosa col·laboració de Creand Fundació, que ens va permetre accedir als usuaris de L'Espai i el Campus de l'Experiència, hem pogut realitzar un breu sondeig que ens ha permès obtenir uns resultats, que si bé esbiaixats al tractar-se d'una mostra no representativa, si ens permet obtenir un perfil aproximat d'una població concreta pel que fa l'edat i motivació per mantenir la ment activa.

Aquest sondeig es va realitzar mitjançant un formulari de Google Forms i es va enviar per correu electrònic, tal com hem esmentat anteriorment, als usuaris de l'Espai i el Campus de l'Experiència. Aquest qüestionari constava de set preguntes en que es demanaven els següents ítems:

- Edat
- Sexe
- Sector laboral
- Nivell d'estudis
- Llengua materna
- Idiomes parlats
- Nivell dels idiomes parlats

De 400 enquestes enviades aproximadament, es van rebre 117 respostes, el que suposa poc més d'un 25%. Com era d'esperar tenint en compte la població de destí, pel que fa a l'edat, la majoria es situa entre 60 i 70 anys (53%). Pel que fa al sexe, hi ha clarament un predomini del femení (75,7 %) davant el masculí (24,3 %). En aquesta classificació hem obviat altres orientacions sexuals per considerar-les irrellevants i per no fer feixuc els

qüestionari. En l'àmbit laboral, hi ha un percentatge molt alt de les àrees administratives (29,8 %) i de l'educació (31,7 %), mentre que altres àmbits, com l'esport (0 %) o l'agricultura (1 %), per exemple, són pràcticament inexistents. D'aquestes xifres es pot deduir, fàcilment, que hi ha un elevat nombre d'universitaris (66,1 %).

Respecte al tema específic de les llengües, ens vam centrar en els principals idiomes que es parlen al Principat d'Andorra:

- Català
- Castellà
- Francès
- Anglès
- Portuguès
- Altres

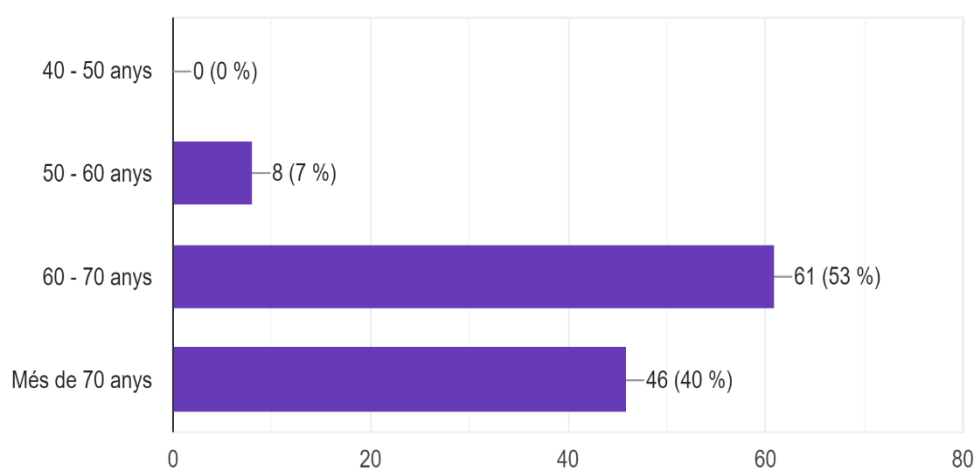
De totes les respostes rebudes, el 72,5 % té com a llengua materna el català. Un 95,7 % també parlen castellà, seguit del francès, amb un 77,4 %, i l'anglès amb 50,4 %. El percentatge dels parlants de portuguès es purament testimonial, ja que es limita a un 2,6 %.

Pel que als nivells, els que assoleixen el percentatge més elevat son el català i el castellà amb una majoria del B2. Pel que fa al francès, predominen els nivells intermedis B1 i B2, i en anglès el percentatge més alt correspon al A1.

A continuació presentem els gràfics amb els resultats obtinguts:

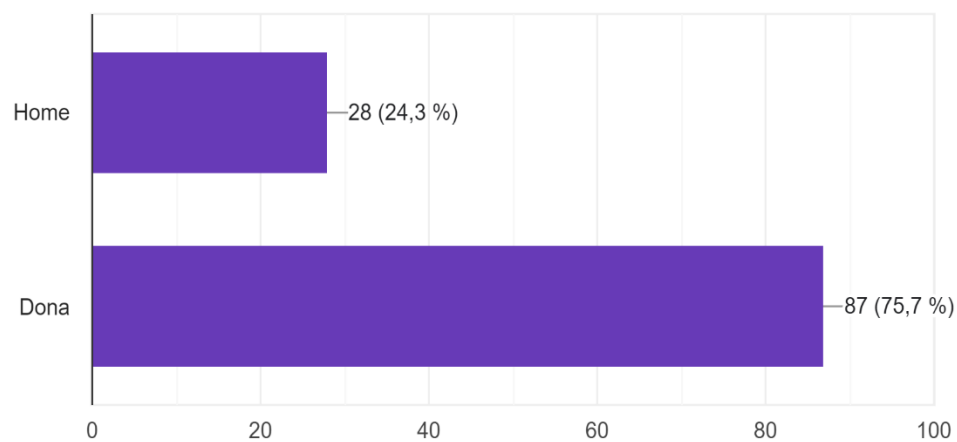
Edad

115 respuestas

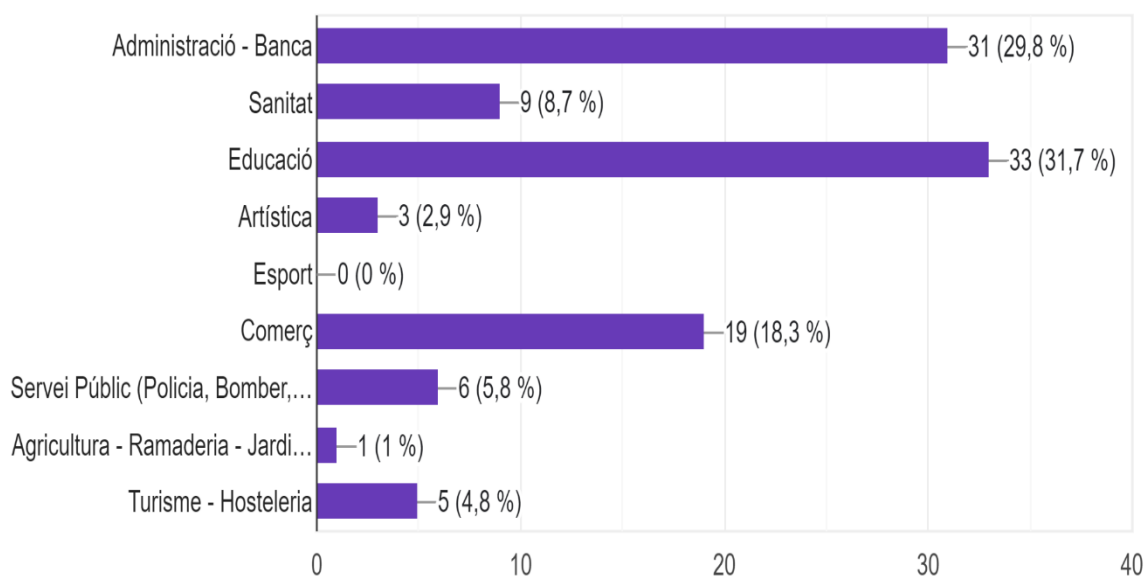
Sexe

115 respuestas

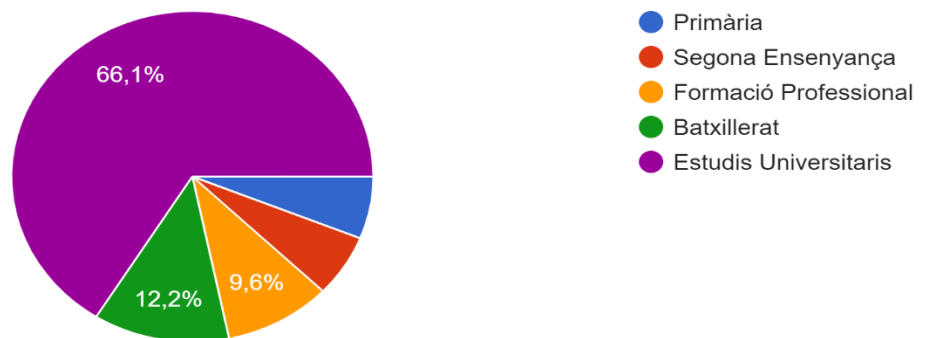
Vida laboral

104 respuestas

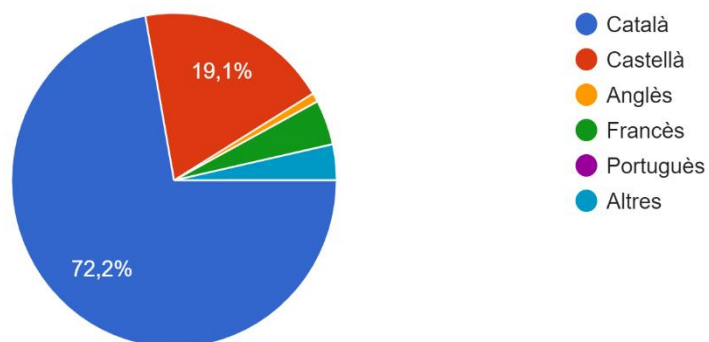
Nivell d'estudis

115 respuestas

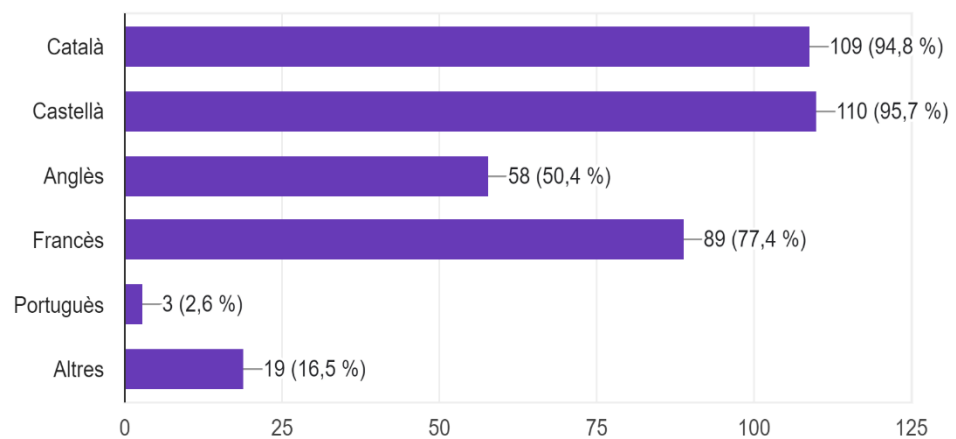
Quina és la teva llengua materna?

115 respuestas

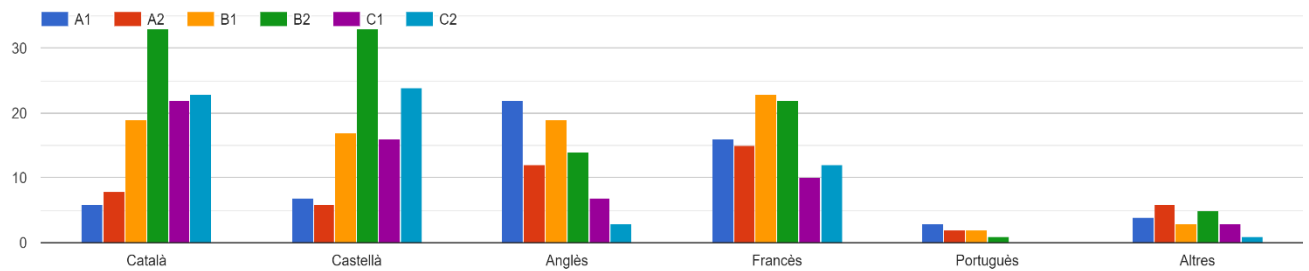

Quins idiomes parles?

115 respuestas

Quin nivell tens de les diferents llengües?

Per finalitzar aquest breu estudi, podem concloure que l'aprenentatge d'idiomes en l'edat adulta obre un món de possibilitats pel desenvolupament personal, tant en l'àmbit de la carrera professional per les persones que estan actives, com pel manteniment de les capacitats cognitives i la socialització pels que ja han aturat l'activitat laboral.

En una època cada cop més competitiva i globalitzada, en que els moviments migratoris suposen un repte per les administracions, i que la mobilitat, ja sigui per programes d'estudi, o per qüestions professionals és un fet habitual, parlar més d'un idioma suposa un afegit, moltes vegades molt més decisiu a l'hora d'optar a un lloc de treball o a una beca d'estudis, que la pròpia formació o coneixements específics.

I per últim, i no menys important, el que aporta estudiar un idioma en l'edat adulta és mantenir la ment oberta i activa, practicar una gimnàstica mental, que a l'igual que la que fem al gimnàs, ens fa més forts i resistent a les lesions i l'esgotament, ens permet córrer maratons i escalar muntanyes sense esforç, i contemplar la vida des d'un enfoc optimista i confiat en les nostres possibilitats.

6 REFERENCES BIBLIOGRÀFIQUES

Libres:

- Masats, D.; Nussbaum, Luci; et al. Enseñanza de lenguas extranjera en Educación Secundaria Obligatoria. Madrid. Ed. Síntesis, 2016.
- Pons-Moll, C.; Carreras Sabaté, J.; et al. Eines per a l'aprenentatge del català com a L2 i LE. Barcelona. Ed. Graó, 2019.
- Schwartz, Marvin. Psicología Fisiológica. Madrid. Ed. Alhambra, 1988
- Vigotsky, Lev. Pensamiento y Lenguaje. Madrid. Ed. Fausto, 1995.

Pàgines web:

- <https://www.bbc.com/mundo/noticias-43969448>
- <https://digitum.um.es/digitum/bitstream/10201/21940/1/05%20Las%20relaciones%20entre%20pensamiento%20segun%20Piaget%20Vygotky.pdf>
- https://desalengua.blogspot.com/p/teorias-del-lenguaje-teoria-de-whorf_9335.html
- https://www.monografias.com/trabajos15/aprendizaje-idiomas/aprendizaje-idiomas#google_vignette
- https://www.scielo.cl/scielo.php?script=sci_arttext&pid=S0718-48832010000200002
- <https://www.fundacionfass.org/general/los-beneficios-de-aprender-idiomas-en-personas-mayores/>
- https://llengua.gencat.cat/web/.content/documents/publicacions/marc_europeu_comu_de_referencia_per_a_les_llengues/arxius/marc_credits.pdf